



Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 2.05.10.09

**Inventaris van het archief van het Nederlandse
Gezantschap in de Kerkelijke Staat, (1816) 1826-1830
(1855) en 1915-1926**

Versie: 04-07-2021

J.C. Beth, SSA-BZ

Nationaal Archief, Den Haag 1990

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Inhoud en structuur van het archief.....	8
Selectie en vernietiging.....	8
Verantwoording van de bewerking.....	8
Ordering van het archief.....	8
Verwant materiaal.....	9
Beschikbaarheid van kopieën.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
A Archiefblok 1826-1830.....	11
I Toegevoegde stukken.....	11
B Archiefblok 1915-1926.....	12
I Documentatie.....	13

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Gezantschap Heilige Stoel / Kerkelijke Staat

Periodisering:

archiefvorming: 1826-1926

oudste stuk - jongste stuk: 1816-1926

Archiefbloknummer:

Z26014

Omvang:

36 inventarisnummer(s) 1,35 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Gezantschap Kerkelijke Staat

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van het Nederlandse Gezantschap in de Kerkelijke Staat is in twee blokken opgesplitst. Het eerste blok bevat voornamelijk correspondentie van de gezanten met de ministeries van Buitenlandse en Binnenlandse Zaken te 's-Gravenhage en met de kardinalen-secretarissen van staat bij de Pauselijke Stoel, vooral over de periode 1824-1830. Het tweede archiefblok bevat stukken uit de periode 1915-1926. Het gaat vooral om ingekomen- en minuten van uitgaande stukken en de agenda's daarvan. Verder zijn er een aantal stukken over uiteenlopende onderwerpen als het mandaat van Groot-Brittannië over Palestina, een Nederlandse culturele week te Rome en een overeenkomst tussen het Ministerie van Koloniën en het Vaticaan inzake de katholieke missie in Nederlands-Indië.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Gezantschap Heilige Stoel / Kerkelijke Staat, nummer toegang 2.05.10.09, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Gezantschap Heilige Stoel, 2.05.10.09, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Tijdens de oorlog van 1914-1918 achtte de Nederlandse regering het ondanks fel verzet van de CHU met het oog op bemiddelingsacties ten gunste van de vrede, van belang een vertegenwoordiger te hebben in één van de weinige overgebleven centra van diplomatiek verkeer. Dat leidde tot tijdelijk herstel van de betrekkingen met het Vaticaan welke in 1871 waren beëindigd. In 1915 werd mr. L.H.W. Regout benoemd als gezant bij het Vaticaan in tijdelijke speciale zending. Mr. L.H.W. Regout overleed enkele weken na zijn benoeming. In 1916 werd jhr. O.E.A.M. van Nispen tot Sevenaer benoemd.

Na de wapenstilstand van 1918 wilde Minister H.A. Karnebeek deze vertegenwoordiging blijvend maken, maar hij kreeg A.F. de Savornin Lohmann tegen zich. Enkele jaren kon de Minister het gezantschap houden omdat de SDAP en de Vrijzinnige Democraten hem steunde. In het najaar van 1925 diende ds. G.H. Kersten van de SGP een amendement in bij de behandeling van de begroting van Buitenlandse Zaken, dat de schrapping van een krediet voor het gezantschap bij het Vaticaan beoogde. Op 10 november 1925 ging de linkerzijde - de SDAP en de Vrijzinnig Democraten - om en haalde het amendement van ds. G.H. Kersten een meerderheid. Hierdoor kwam het kabinet te vallen.

De terugroepingsbrieven van gezant O.E.A.M. van Nispen tot Sevenaer werden op 3 juni 1926 overhandigd. Van Nispen had zelf gewild dat hij het leedwezen van de regering over het kamervotum kenbaar had mogen maken, maar zijn instructie luidde minder scherp. Hij diende kardinaal-staatssecretaris Gasparri mee te delen dat de Nederlandse regering erop vertrouwde 'dat de door haar betreunde opheffing van het gezant voor het overige geen wijziging zal brengen in het oprecht vriendelijk karakter der diplomatieke betrekkingen welke sedert zovele jaren tussen het Vaticaan en de Nederlandse regering bestaan.'

In 1944 werden de diplomatieke betrekkingen met het Vaticaan opnieuw aangeknoopt. Op 16 augustus 1944 werd jhr. Mr. M.W. van Weede benoemd als gezant bij het Vaticaan. Hij werd in 1956 opgevolgd door F.R.W.H.M.J. graaf de Marchant d'Ansembourg. In 1967 werd mr. S.G.M. baron Voorst tot Voorst benoemd als ambassadeur. Hij werd in 1975 opgevolgd door mr. J.I.M. Welsing.

Bron: Algemene Geschiedenis van Nederland, deel 14 blz 223, 345-346.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Overbrenging van een overheidsarchief

Inhoud en structuur van het archief

SELECTIE EN Vernietiging

Gedurende de inventarisatie zijn de series geschoond en zijn er 5 dozen vernietigd. De vernietiging is geschied volgens de vernietigingsbeschikking van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Verantwoording van de bewerking

Tijdens het inventariseren is uitgegaan van de oude orde en zijn de series correspondentie gehandhaafd. Het archief had de omvang van 16 dozen.

Ordering van het archief

Het archief van de diplomatieke vertegenwoordiging bij het Vaticaan over de periode 1915-1926 was geordend volgens het agendastelsel. Alle ingekomen- en minuten van uitgaande stukken kregen een agendanummer en werden vervolgens ingeschreven in de agenda. De stukken werden chronologisch opgeborgen op agendanummer. Op de agenda's waren geen nadere toegangen gemaakt. Daarnaast zijn er enkele dossiers gevormd betreffende een bepaalde zaak.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A ARCHIEFBLOK 1826-1830

Gezanten: mr. J.G. baron Reinhold 2738.1814-5.10.1826; A. graaf de Liederkerke 9.8.1830-30.9.1855. Buitengewoon ambassadeur en gevolmachtigde voor onderhandelingen met de Pauselijke Stoel 11.11.1826-16.7.1829; A.P.F.G. graaf de Celles. Reinhold was van 21.12.1823-19.11.1824 afwezig onder meer wegens zijn interimaat als minister van Buitenlandse Zaken 6.1.-12.5.1824.

Naar: Verslagen omtrent 's Rijks Oude Archieven (VROA) 1918 I p. 419

Over de archieven welke te Rome aanwezig zijn geweest zie VROA 1915 deel I p. 49 en bijlage VI

- | | | |
|----------|---|----------|
| 1 | Afschriften van brieven, door De Celles aan de koning en het ministerie gezonden voorafgaand aan zijn benoeming.
1826 | 1 omslag |
| 2 | Correspondentie van De Celles met de ministeries van Buitenlandse en Binnenlandse Zaken te 's-Gravenhage en met de kardinalen-secretarissen van Staat bij de Pauselijke Stoel.
1824-1830 | 1 omslag |
| 3 | Ontwerp-nota's en aantekeningen.
z.d. | 1 omslag |
| 4 | Aantekeningen betreffende de ontvangst van de bovenstaande stukken uit de boedel van wijlen J.P.J. Germain, gewezen raad van het gezantschap en zaakgelastigde te Rome.
1848 | 1 omslag |

I TOEGEVOEGDE STUKKEN

- | | | |
|-----------|--|----------|
| 5 | Brieven van Reinhold aan onbekende(n).
1816-1818
Aanwinst 1900/XXXIII. | 1 omslag |
| 6 | Stukken vermoedelijk afkomstig van mw. Ter Poorten-Kruimel te Kapellen, zijnde a) afschriften en minuit van brieven van/aan De Liederkerke, 1836-1855; en b) brieven ingekomen bij de kanselier van het gezantschap Magrini, 1838-1855.
1836-1855 | 1 omslag |
| 6A | Notities van dr. A. Hensen te Rome, Nederlands Historisch Instituut, uit en over het te Rome verblijvende gezantschapsarchief.
1920 | 1 omslag |

B ARCHIEFBLOK 1915-1926

7-10	Agenda's van ingekomen- en minuten van uitgaande stukken, 1915-1926	4 delen
7	16 aug 1915 - 30 dec 1918	
8	9 dec 1918 - 11 jul 1922	
9	14 jul 1922 - 12 dec 1925	
10	12 dec 1925 - 4 jun 1926	
11-24	Ingekomen- en minuten van uitgaande stukken, 1915-1926	14 pakken
11	5 aug 1915 - 15 feb 1919	
12	16 feb 1919 - 10 apr 1920	
13	11 apr 1920 - 18 feb 1921	
14	20 feb 1921 - 8 mrt 1922	
15	9 mrt 1922 - 31 dec 1922	
16	2 jan 1923 - 14 mei 1923	
17	19 mei 1923 - 13 okt 1923	
18	3 okt 1923 - 15 feb 1924	
19	17 feb 1924 - 28 jun 1924	
20	1 jul 1924 - 31 okt 1924	
21	7 nov 1924 - 24 jan 1925	
22	3 feb 1925 - 29 mei 1925	
23	2 jun 1925 - 26 dec 1925	
24	2 jan 1926 - 4 jun 1926	
25	Stukken betreffende de broederschap "Campo Santo Teutonicorum et Flandrorum", 1919	1 omslag
26	Stukken betreffende de bescherming van de Luxemburgse en Nederlandse belangen in de stichting van Santa Maria dell'Anima, 1919-1923	1 omslag
27	Stukken betreffende het optreden van de internuntius mgr. Vicentini bij het Nederlandse koninklijke hof, 1920-1922	1 omslag
28	Stukken betreffende de betrekkingen tussen het Vaticaan en de Italiaanse regering, 1921	1 omslag
29	Stukken betreffende de verhouding tussen de rooms-katholieke kerk en de oosterse kerken, 1921-1922	1 omslag
30	Stukken betreffende het mandaat van Groot-Brittannië over Palestina, 1921-1922	1 omslag
31	Stukken betreffende het overlijden van paus Benedictus XV alsmede de keuze van paus Pius XI, 1922	1 omslag
32	Stukken betreffende een Nederlandse culturele week in Rome, 1923	1 omslag

- 33** Stukken betreffende een overeenkomst tussen het Ministerie van Koloniën en het Vaticaan inzake de katholieke missie in Nedrerlands-Indië, 1925-1926 1 omslag

I DOCUMENTATIE

- 34-35** Jaarboekjes inzake de organisatie van de rooms-katholieke geestelijkheid, 1916, 1919 2 deeltjes
- 34** 1916
- 35** 1919